riamųjų dalių. Lobį sudaro 54 geležiniai daiktai: 49 ietigaliai, 3 vienašmenių kalavijų dalys, geležinis kalavijo rankenos skersinis ir peilis. Ietigaliai dviejų tipų - 22 įtveriamieji ietigaliai su viena ir 4 dviem užbarzdomis bei 23 įvairių formų įmoviniai ietigaliai.

Ginklų lobis datuotinas X-XII a.

Vytautas Urbanavičius

OBELIŲ KAPINYNO TYRINĖJIMAI

Obelių kapinynas yra Ukmergės rajone prie to paties vardo ežero. MAII pradėtas tyrinėti 1978 m. (žr. kn.: ATL 1978 ir 1979 metais. V., 1980, p. 84-86). 1980 ir 1981 m. ištirta dar 2860 m^2, rastas 121 nedeginto mirusiojo kapas, 3 sudegintų žmonių XII-XIV a. kapai ir 11 žirgų griaučiai. 13 nedegintų žmonių kapų priklauso V-VI a., 74 - XIV a. pabaigai - XV a., 2 - XVII a. Likusiųjų 32 chronologija neaiški - jie be įkapių.

V-VI a. kapai koncentravosi kapinyno Š dalyje, kurią iš R ir ŠR riboja žvyrduobė, iš V ir ŠV Laičių-Obelių kelias, iš PR - ankstesniais metais ištirtas plotas. Šie kapai rasti nedidelėmis grupėmis, kas leistų spėti čia buvus pilkapius. Tai patvirtintų ir vietinių žmonių pasakojimai, kad šiame lauke buvę daug didelių akmenų, kurie pokario metais išvežti. Vietomis akmenys buvę sudėti ratais. Greičiausiai tai buvusios pilkapius supusių akmenų vainikų liekanos. Tyrinėjimų metu keletas iki 0,8 m skersmens akmenų taip pat aptikta. Tik jie jokių vainikų nesudarė. Laidosenos ir įkapių atžvilgiu šie kapai yra analogiški ankstesniais metais ištirtiems to paties laikotarpio kapams.

Iš V pusės su šiais kapais ribojasi XIV a. pabaigos - XV a. nedegintų žmonių kapai. Šią kapinyno dalį kerta Laičių-Obelių kelias. Duobės kapams kastos stačiakampės, dažnai vertikaliais

šonais. Jų dydis siekė 220 x 100 cm, gylis nuo dabartinio žemės paviršiaus iki 160 cm. Kai kurie griaučiai gulėjo visai negiliai, apardyti ariant. Dominuojanti laidojimo kryptis - galva į V, tačiau daug mirusiųjų palaidota ir kitomis kryptimis. Keletas mirusiųjų palaidoti kniūbsti.

Šio laikotarpio vyrų kapuose rasta įmovinių ietigalių, skliuto formos kirvių, ovalinių kiauravidurių ir užriestais galais skiltuvų, akmeninių galąstuvų, peilių. Moterų kapuose iš darbo įrankių terasta peilių ir verpstelių. Juose vyrauja papuošalai - kaklo apvaros iš stiklinių karoliukų, žalvarinių žvagučių ir penkiakampių skardelių, apskritos skardinės lietos ir žvaigždinės segės, įvairios pasaginės segės, juostinės apyrankės, žiedai. Daug simbolinių papuošalų - raktų, amuletų. Daug medžiagos kapinynas davė šio laikotarpio drabužiams pažinti. Rasta dvinyčio bei keturnyčio audinio, žalvariu puoštų diržų su prisegtomis prie jų piniginėmis ir peiliais.

Kapus padėjo datuoti XIV a. pab. ir XV a. vidurio Lietuvos monetos.

Vietomis šių kapų duobes užpildančioje žemėje rasta daug degėsių, anglių, sudegusių kaulų fragmentų ir apdegusių žalvarinių bei geležinių daiktų. Tai kalavijai ir jų dalys, šarvų iš grandelių gabalai, pentiniai plačiaašmeniai kirviai, įmoviniai ir įtveriamieji ietigaliai, skiltuvai, peiliai, ylos, skalūno verpsteliai, pasaginės, žiedinės ir apskritos segės, kurių didžiuma lietos, žiedai, apyrankės, žvangučiai ir kt. bei daug puodų šukių.

Kapo Nr. 60 duobės žemėje rasta apie 150 apdegusių daiktų, priklausiusių, matyt, keliems sudegintų žmonių kapams. Tarp šių daiktų beveik vienoje vietoje rastas vyriškų daiktų (ginklų ir darbo įrankių) komplektas, kurį supo anglys ir vieno beveik vi-

so puodo šukės. Galimas daiktas, kad XII-XIV a. sudeginti mirusieji (ar bent jų dalis) buvo laidojami moliniuose induose. Didžiausias apdegusių daiktų kiekis koncentravosi kelių dešimčių m^2 plote. Čia būta arba laužavietės, arba tankiai sulaidotų sudegintų mirusiųjų kapų, kurie vėliau buvo suardyti, kasant duobes nedegintiems mirusiesiems.

Sudegintų žmonių kapai datuotini XII-XIV a. Tam pačiam laikotarpiui turėtų priklausyti ir žirgų kapai, kurie išsidėstę eile iš PR į ŠV. Ši eilė - tai savotiška vėlyvosios kapinyno dalies Š riba.

Pasiekta ir P bei V kapinyno riba, išskyrus ŠV kampą.

Šalia naujųjų kapinaičių, ant kurių dar yra išvirtusių medinių kryžių, už 70 m nuo PV kapinyno kampo, iškasta bandomoji perkasa. Rasti 2 XVII a. kapai.

Neištirta liko kapinyno dalis, esanti ant ežero kranto.

Kazimiera Gabriūnaitė, Kristina Rickevičiūtė

LAZDININKŲ KAPINYNO TYRINĖJIMAI

1980-1981 m. KVIM toliau tyrė Lazdininkų (Kretingos raj.) kapinyną (žr. kn.: ATL 1978 ir 1979 metais. V., 1980, p. 72-75).. atidengė 650 m^2, aptiko 41 nedeginto mirusiojo kapą ir surinko apie 230 radinių. Griaučiai visai sunykę ir tik pagal išlikusius dirbinius galima spręsti, kad 21 kape palaidoti vyrai, 10 - moterys, o likusių 10 mirusiųjų lytis nenustatyta.

Kapų duobės keturkampės, apvaliais kampais nuo 140 x 60 cm iki 285 x 75 cm dydžio. Mirusieji laidoti po vieną, aukštielninki, skobtiniuose karstuose. Kape Nr. 72 rastos karsto liekanos, o kapuose Nr. 88 ir 89 pastebėti jų kontūrai. Mirusieji laidoti po vieną, aukštielninki, skobtiniuose karstuose. Kape Nr. 72 rastos karsto liekanos, o kapuose Nr. 88 ir 89 pastebėti jų